

Metodické sdělení ke způsobu uplatnění § 55 odst. 3 stavebního zákona

Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí tímto sdělením objasňuje, jak uplatňovat část ustanovení § 55 odst. 3 stavebního zákona při uvedení územního plánu do souladu s územně plánovací dokumentací kraje nebo s územním rozvojovým plánem.

Předmětem tohoto metodického sdělení je ustanovení § 55 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, konkrétně tato jeho část: „**Vyhodnocení vlivů změny územního plánu na udržitelný rozvoj území se při uvedení územního plánu do souladu s územně plánovací dokumentací kraje nebo s územním rozvojovým plánem nezpracovává**“ (dále jen „předmětné ustanovení“).

Předmětné ustanovení bylo do stavebního zákona vloženo zákonem č. 350/2012 Sb. a upraveno zákonem č. 250/2017 Sb. Důvodová zpráva k zákonu č. 350/2012 Sb. k tomuto ustanovení uvádí: „*Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí se nezpracovává v případě, že je obsahem změny územního plánu jen jeho uvedení do souladu s územně plánovací dokumentací kraje, protože při pořizování zásad územního rozvoje nebo jejich aktualizace již k posuzování došlo a ani regulační plán vydaný krajem nemůže obsahovat jiné koncepční záměry, než ty, které již byly při pořizování zásad posouzeny.*“

Z toho je zřejmé, že důvodem pro vložení předmětného ustanovení do § 55 odst. 3 stavebního zákona byla snaha v souladu s ustanovením čl. 4 odst. 3 směrnice SEA „předejít opakovanému posuzování“¹. Zatímco ve formálně srovnatelném ustanovení § 50 odst. 6 stavebního zákona se výjimka z povinnosti posoudit „vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“ vztahuje pouze na konkrétní vliv, který byl již posouzen v nadřazené územně plánovací dokumentaci², v případě předmětného ustanovení je výjimka z povinnosti zpracovat vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území vztažena rovnou na celou změnu územního plánu, kterou se uvádí územní plán do souladu s nadřazenou dokumentací. To znamená, že při dále nediferencovaném „doslovném“ uplatnění předmětného ustanovení by nemělo být zpracováváno vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území například ani v těchto případech:

- obsahově rozsáhlá změna územního plánu s významnými dopady na životní prostředí, jejíž dílčí součástí je uvedení do souladu s nadřazenou územně plánovací dokumentací;
- změna územního plánu, u které nelze vyloučit „významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“³.

Přitom zahrnutí prvního případu pod účinnost předmětného ustanovení je v rozporu s úkoly územního plánování, jak je upravuje ustanovení § 19 odst. 2 stavebního zákona, a cíli směrnice SEA¹, jakož i v rozporu s účelem právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování některých plánů a programů na životní prostředí

² „Pokud z posouzení vlivu na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast vyplývá, že územní plán má významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost některé evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, který nebyl předmětem posouzení vydaných zásad územního rozvoje z hlediska těchto vlivů, postupuje se podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny.“

³ Ustanovení § 54i odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zahrnutí druhého případu je v rozporu s ustanovením čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích⁴ i judikaturou Soudního dvora EU.

Z toho je dostatečně zřejmé, že předmětné ustanovení musí být vykládáno restriktivně⁵, s ohledem na cíle stavebního zákona a cíle směrnice SEA a směrnice o stanovištích. Tím však ještě nebyla zodpovězena otázka, v jakém rozsahu se restriktivní výklad uplatní. Prvním řešením, které se nabízí, je vztáhnout předmětné ustanovení na změny, jejichž obsahem je pouze uvedení územního plánu do souladu s nadřazenou územně plánovací dokumentací, jak ostatně uvádí již citovaná důvodová zpráva. Ministerstva jsou však toho názoru, že nelze rozumně požadovat, aby byly z posuzování vyloučeny všechny případy, kdy změna územního plánu řeší pouze uvedení do souladu s nadřazenou územně plánovací dokumentací, aniž by řešila jiné záměry s potenciálním dopadem na životní prostředí nebo „na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“. Kdyby totiž bylo důvodné vyloučit všechny záměry, které již byly nějakým způsobem posouzeny v nadřazené územně plánovací dokumentaci, musely by být se stejnou logikou z posuzování vyloučeny všechny plochy a koridory pro záměry zapracovávané z nadřazené územně plánovací dokumentace řešené v jiných změnách územního plánu (nejen v těch, jejichž motivem je ustanovení § 54 odst. 6 stavebního zákona), a i ty řešené v nově pořizovaném územním plánu. Z toho vyplývá, že pod předmětné ustanovení budou zahrnuty pouze ty změny územního plánu, u kterých nelze rozumně předpokládat, že by u nich mohly být identifikovány jiné vlivy na životní prostředí, než které již byly posouzeny v nadřazené územně plánovací dokumentaci.

To podle názoru ministerstev znamená, že **pod předmětné ustanovení budou zahrnuty pouze ty změny územního plánu, které zapracovávají plochu nebo koridor pro záměr z nadřazené územně plánovací dokumentace bez podstatného upřesnění a bez toho, že by z jiných částí jejich obsahu, z jejich spolupůsobení nebo širšího kontextu mohly vyplynout nové, dosud neposouzené významné vlivy na životní prostředí. Ve všech ostatních případech je potřebné vyžádat si k zadání, zprávě o uplatňování územního plánu nebo „návrhu obsahu změny územního plánu“ stanovisko příslušného orgánu (orgánů) ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a stanovisko krajského úřadu jako orgánu ochrany životního prostředí, ve kterém tento orgán uvede, zda má být návrh změny územního plánu posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí, případně stanoví podrobnější požadavky na toto posuzování podle § 10i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, který upravuje posuzování územně plánovací dokumentace.**

Ačkoliv tedy z doslovného znění předmětného ustanovení § 55 odst. 3 stavebního zákona vyplývá, že pro změny územního plánu, jimiž je zajišťován soulad s nadřazenou územně plánovací dokumentací podle § 54 odst. 6 stavebního zákona, nemá být zpracováno vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, ministerstva jsou toho názoru, že s ohledem na článek 10 a článek 10a odst. 1 Ústavy ČR⁶ je třeba toto ustanovení vykládat restriktivně a v souladu se zásadou tzv. „eurokonformního“ výkladu, který zajistí zohlednění výše uvedených předpisů práva Evropské unie, jejichž implementace musí být úplná, a to i tehdy, když jejich transpozice v českém právním předpise trpí jistými nedostatky (předmětné ustanovení).

Vydáno 30. 9. 2021.

⁴ Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

⁵ Restriktivní (zuzující) výklad není považován za porušení obecně platné zásady, že interpretací právní normy nelze překročit meze dané gramatickým významem interpretované právní normy.

⁶ Čl. 10: Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.
Čl. 10a odst. 1: Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů České republiky přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.